

ARQUEOREPORT

FULL INFORMATIU DEL GRUP D'ARQUEOLOGIA
"PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES"
(Secció d'Història i Art)

Any 5

Núm. 15-50

Novembre 2015

LA CULTURA VINCA

Un segle d'excavacions en el jaciment neolític del que s'entén com a cultura Vinca, la primera cultura prehistòrica d'Europa, possiblement anterior a la sumèria, encara no ha donat resposta a alguns enigmes de fa més de 7000 anys.

El jaciment de Vinca està situat a 14 quilòmetres al sud-est de Belgrad, a la riba del Danubi, on hi ha l'anomenat centre de les comunicacions de fa 7000 anys, quan les valls dels rius eren les principals vies de contacte. Aquest lloc es troba en un turó a 10 metres d'alçada, formant estrats culturals dels que vuit metres corresponen a la cultura Vinca del neolític.

La ciutat de Vinca va ser durant un mil·lenni una veritable metròpoli, amb uns tres mil habitants, i centre d'una civilització que abraçava el sud-est europeu, la regió des dels Carpats fins a la planura d'Skopje, abraçant el riu Bosna, a l'oest fins a Sòfia, a l'est. Com que desconeixem el nom d'aquesta civilització el que es fa és heretar el nom de la ciutat de la que sembla va començar tot.

Els habitants de Vinca edificaven cases al damunt de bigues de fusta, amb parets de palla i fang, el millor aïllament tèrmic que hi ha, amb sostres de canyes gruixudes i els sòls amb taulons de fusta. Les cases, sense patis i amb diverses habitacions, disposaven de mobles, com cadires i llits.

No van tenir mai guerres en aquesta civilització, i es pot dir que va ser un dels moments que es va gaudir de més pau en el passat. Els comerciants de Vinca viatjaven per tot el món conegut per vendre les seves mercaderies, i s'han trobat braçalets i collarets elaborats amb petxines del Mediterrani. La ciutat de Vinca comptava a la seva rodatia, amb alguns materials de més valor en aquella època, com el cinabri, del que s'obté el color vermelló. Mentre que en els Carpats comptaven amb l'obsidiana, un mineral volcànic utilitzat per fer instruments tallants, com fulles d'afaitar.

Foradaven i polien la pedra, amb la que aconseguien objectes amb moltes utilitats, des de destrals fins a morters per a moldre cereals.

Els hams fets d'os d'animals o de banya tenen un aspecte semblant als nostres. També fabricaven figures de ceràmica, recipients i objectes de diferents formes estètiques.

El seu principal misteri consisteix en uns símbols que s'han trobat en nombrosos objectes de ceràmica i que alguns investigadors interpreten com el seu alfabet. Hi ha l'evidència de l'existència d'una escriptura una mica estranya, i tot i que no s'han trobat textos llargs com en el cas de les posteriors tauletes de Creta, Mesopotàmia o Egipte, sí que s'han localitzat nombrosos objectes amb inscripcions que no han pogut ser desxifrades. Els més antics han estat datats entre el 5500 i 5300 aC.

Finalment la ciutat de Vinca va desaparèixer en

un gran incendi, com encara es pot apreciar en les seves restes arqueològiques, però encara és un enigma saber on anaren els seus ciutadans; és com si l'incendi formés part d'una hecatombe final, una manera d'acabar amb la vida de tots els seus ciutadans, perquè l'arqueologia no sap quin va ser el seu destí.

És aquesta una època de producció artística, amb grans estàtues, ornaments corporals i pintura de colors vius a la ceràmica, amb teixits i tot tipus d'objectes, es nota que hi ha un elevat grau d'expressivitat artística, suggeriment i simbolisme, especialment a la ceràmica i a les estatuetes, que ens dona una idea sobre el tipus de roba que portaven o el seu modus de viure. Només en aquest jaciment de Vinca, l'arqueòloga **Marija Gimbutas** va desenterrar més de dues-mil estatuetes del sisè mil·lenni aC.

Aquest gran assentament neolític de l'Europa Oriental, va ser descobert el 1908 per l'equip arqueològic de Miloje M. Vasic, el primer arqueòleg de Serbia.

Gràcies als esforços de Vasic, es va excavar la part central entre els anys 1908 i 1934. La labor de Vasic es va interrompre diverses vegades per les guerres mundials, tot i que per sort el va ajudar l'Institut Arqueològic de Rússia Imperial. Vasic aconseguí desenterrar una gran col·lecció d'objectes d'art prehistòric que actualment estan repartits pels museus i universitats de tot el món, essent Prijna, a Kosovo, el que té la col·lecció més important de peces de la cultura Vinca.

En aquell temps, tant els arqueòlegs iugoslaus com

els romanesos creien que la cultura de Vinca havia sorgit als voltants del 2700 aC. Però, la datació amb radiocarboni va determinar la data d'aparició d'aquesta cultura abans del 4000 aC. tot i que alguns altres historiadors, encara la situen més lluny, sobre el 5200 aC.

